Gemeente Amsterdam

Tussenevaluatie pilot 9 straatjes en toekomst afvalinzameling in Centrum

Aan	Stadsdeelcommissie Centrum
Van	Nienke van Renssen
Kopie aan	Commissie DC
Onderwerp	Tussenevaluatie pilot 9 straatjes en toekomst afvalinzameling in Centrum
Datum	08-10-2024

Geachte stadsdeelcommissie,

Met deze brief informeer ik u over de tussenevaluatie van de pilot 9 straatjes en geef ik een vooruitblik op de verdere ontwikkeling van afvalinzameling in het historische centrum.

Tussenevaluatie 9 straatjes

Voor de pilot werd het afval in de 9 straatjes ingezameld middels zakkeninzameling met alle problemen van dien: Vieze straten door zwerfvuil en statiegeldproblematiek, impact op kades en bruggen door gebruik van zware vuilniswagens en een zeer lage scheidingsgraad. Daarnaast is zakkeninzameling ook zeer fysiek belastende manier van inzamelen voor ons personeel en brengt het de nodige risico's met zich mee.

In pilot 9 straatjes wordt al het afval met uitzondering van grof afval ingezameld als stedelijk afval. Stedelijk afval betekent dat afval van bewoners en bedrijven gezamenlijk wordt ingezameld. Dit mag normaal niet in Nederland. In de 9 straatjes bestaat voor de duur van de pilot een uitzondering op de wet die dit verbiedt, waardoor de gemeente verantwoordelijk is voor de inzameling van al het afval. Deze uitzondering (o.a. op de Wet Milieubeheer) loopt van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2025 en de uitvoering van de pilot is begonnen mei 2022. De evaluatie monitort of de gestelde doelen worden behaald.

In de pilot wordt afval nu fijnmazig ingezameld, waardoor het niet meer op straat staat. Bewoners en bedrijven maken een afspraak waarna een chauffeur met een licht elektrisch voertuig langskomt binnen het afgesproken tijdsblok van 2 uur. Het afval wordt gescheiden meegenomen en afgevoerd over het water, via een afvalhub op de Singel. Mensen kunnen hun afval hier ook zelf naartoe brengen. Een deel van de bedrijven (8%) heeft teveel afval om fijnmazig te worden ingezameld en hier wordt dus nog ingezameld met vrachtwagens.

De belangrijkste resultaten van de pilot 9 straatjes:
A. Minder verkeersbewegingen: Het aantal zware vuilniswagens is met 36% verminderd (van 9,1 naar 5,8 per dag). In uren is de aanwezigheid zelfs met 50% gedaald (van 8,9 naar 4,4 uur).

B. Hoger scheidingspercentage: Het scheidingspercentage is gestegen van 12% in 2018 naar 35% in 2023, ruim boven het stedelijk gemiddelde.
C. Schonere straten: 55% van de respondenten vindt het op straat sinds de start van de proef schoner, terwijl 15% vindt dat het minder schoon is.

Deze resultaten laten een duidelijke verbetering zien in de afvalinzameling en leefbaarheid in de 9 straatjes. Over de proef zelf zijn bewoners gematigd tevreden. 44% is (zeer) tevreden en 39% is (zeer) ontevreden. Daarnaast is er veel geleerd op het gebied van fijnmazig inzamelen in het centrum. We hebben bijvoorbeeld geleerd dat veel bewoners (38%) hun afval graag wegbrengen, ook al moeten ze daar wat verder voor lopen. Ook hebben we geleerd dat bewoners graag korte tijdsblokken willen voor hun afspraken. Op basis hiervan zijn de tijdsblokken gedurende de pilot aangepast van 4 naar 2 uur.

Ontwikkelrichting Centrumaanpak

We hebben in de afgelopen periode meerdere proeven gedaan in het Wallengebied, in de 9 straatjes en de Passeerdersgrachtbuurt en, kortgeleden nog, op de Nieuwendijk. Op basis hiervan is een ontwikkelrichting voor het realiseren van een dekkend alternatief inzamelsysteem voor het hele centrum opgesteld.
Met de ontwikkelrichting kunnen we wel perspectief schetsen, maar hebben we ook nog ruimte om aan te passen waar nodig.

De ontwikkelrichting bestaat uit drie delen: Ten eerste starten we met de maximale uitrol van ondergrondse (en mogelijk bovengrondse) containers waar dat kan, in combinatie met het aanhouden van een langere loopafstand (250 meter i.p.v. 150 meter). Ten tweede starten we met het testen van twee brengpunten op het water. In het hele centrum willen we uiteindelijk 15 tot 35 van deze punten creëren. De komende tijd gaan we op zoek naar de eerste locaties hiervoor. Ten derde gebruiken we afval op afspraak als sluitstuk. Bijvoorbeeld op plekken waar het niet mogelijk is om een container of brengpunt op water te realiseren.

Bij elkaar moet deze ontwikkelrichting leiden tot een centrum zonder afval op straat. Scheiding is ook belangrijk, maar komt hier op de tweede plaats. In eerste instantie richten we ons op huishoudelijk afval. Op termijn moet hier ook grof afval aan worden toegevoegd. Bedrijfsafval mag ook niet op straat. De inzameling daarvan is aan de markt. We blijven wel lobbyen voor een definitieve invoering van stedelijk afval. In het kader hiervan kijken we ook naar een verlenging van de pilot 9 straatjes na 2025.
Dit najaar nog maken we een eerste lijst met locaties in het centrum voor ondergrondse (en mogelijk bovengrondse) containers inclusief een planning voor uitrol in 2025. We starten het project om brengpunten op het water te testen op schaal in het Wallengebied.

Gekeken naar financiën is deel 1, de uitrol van onder- en bovengrondse containers, gedekt binnen de bestaande begroting van Afval & Grondstoffen. Deel 2 en 3, de brengpunten en afval op afspraak, worden verder ontwikkeld. Dan wordt ook duidelijk hoe dit de afvalstoffenheffing beïnvloedt.

Met deze ontwikkelrichting werken we toe naar een schoon centrum. Zonder zakkeninzameling, zonder afval op straat.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

5.1, 2, e

Portefeuillehouder Afval en Reiniging 5.1, 2, e